

OBCHODNÍ BILANCE ZAHRANIČNÍHO OBCHODU ČESKÉ REPUBLIKY S KVĚTINAMI

BALANCE OF PAYMENTS OF INTERNATIONAL TRADE OF THE CZECH REPUBLIC WITH FLOWERS

R. Presová, L. Milostná

Anotace:

Květiny se staly součástí každodenního života. Do České republiky se dováží z 98 %. Za roky 2002 – 2004 obchod s květinami vykazuje záporné saldo 2 605 003 tis. Kč, z toho růže 749 437 tis. Kč. Záporné saldo se z 843 017 tis. Kč v roce 2002 zvýšilo na 899 740 tis Kč v roce 2004. Nejvýznamnějším obchodním partnerem je Nizozemsko (80 % na obratu). Čeští producenti nejsou dostatečně vybaveni, proto nemohou konkurovat a květiny se musí dovážet.

Klíčová slova:

zboží, květiny, cena, export, import, obrat, bilance

Abstract:

Flowers became a part of our daily lives. The imports of flowers to the Czech Republic comprise 98 %. In 2002 – 2004 the trade shows negative balance of 2 605 003 000 CZK, including roses in value of 749 437 000 CZK. The negative balance of 843 017 000 CZK in 2002 increased to 899 740 000 CZK in 2004. The most important business partner is the Netherlands (80 % of turnover). Czech producers are not sufficiently equipped, therefore, they cannot compete and flowers have to be imported.

Key words:

goods, flowers, price, exports, imports, turnover, balance of payments

ÚVOD

Květiny jsou specifickým druhem zboží, náročné na ošetřování během růstu, dobu sklizně, přepravu a dekorativní použití. Česká republika převážnou část květin dováží, ve všech ročních obdobích. To umožňuje uspokojit spotřebitelskou poptávku v požadovaném množství a druhu. Květiny v moderní společnosti jsou vyhledávaným artiklem pro slavnostní příležitosti. Staly se neodmyslitelnou součástí denního života každého člověka. Záleží pouze na oblibě kupujících, kterým druhům květin, barevnosti a úpravě dají přednost.

V literatuře se všeobecně používá označení „květiny“. Např. encyklopedie Diderot (1999) vymezuje květiny jako „druhy a kultivary rostlin pěstované pro dekorativní účely“. Kopec (1998) začal používat označení „řezaný květ“. Rozumí jim „jakýmkoli způsobem oddělený květ od rostliny spolu se stonkem a případně s ostatními listy nebo s postranními osami. Vlastní květ pak může být tvořen jedním květem (např. karafiát, růže, tulipán), nebo květenstvím (gerbera, chryzantéma) či soukvětím (hyacint)“. V našem příspěvku budeme používat termín květiny. Je to v souladu s kombinovanou nomenklaturou.

Pro tržní účely se květiny pěstují intenzivním způsobem v zahradnictví. Hlavní pěstební plochy jsou ve sklenících či krytých plochách (fóliovníky a pařeniště). Dnešní vybavení květinářských podniků v České republice je podprůměrné, je to důsledek nedostatečných investic vynakládaných na modernizaci výrobní základny. Ve srovnání se zeměmi Evropské unie potřebuje český podnik minimálně 2krát více pracovníků. Aby české

květinářství mohlo konkurovat Evropským pěstitelům vyžaduje celkovou modernizaci a snížit provozní náklady a operativně reagovat na potřeby obchodu.

CÍL A METODY

Cílem příspěvku, jako z výstupu výzkumného záměru identifikačního kódu VZ 6215648904 nazvaného „Vývoj vztahů obchodní sféry v souvislosti se změnami životního stylu, kupního chování obyvatelstva a změnami podnikového prostředí v procesu integrace a globalizace,“ řešeného na Ústavu marketingu a obchodu provozně ekonomické fakulty MZLU v Brně, je analýza obchodní bilance a obratu zahraničního obchodu ČR s řezanými květinami za roky 2002 – 2004, v členění podle zemí a druhů. Pro účely statistiky se řezané květiny v osmimístné kombinované nomenklatury člení do sedmi položek: (6031010) růže, (6031020) karafiáty, (6031030) orchideje, (6031040) gladioly, (6031050) chryzantémy, (6031080) ostatní květiny a (6039000) poupata řezaná ostatní a různé druhy jejich úprav.

V analýze je použita metoda komparace, indexní a kvantitativní statistiky. Údaje jsou zpracovány podle osmi místné kombinované nomenklatury. Byly získány z veřejně dostupné databáze Českého statistického úřadu, publikované na internetových stránkách.

VÝSLEDKY

Spotřeba řezaných květin ve vybraných státech

V minulém roce vydali Češi za květiny zhruba 8,47 miliard Kč, z toho za řezané květiny 4,235 miliard Kč (50 %). Částka se každým rokem zvyšuje v průměru o 10 %. Pro srovnání výdajů za květiny ve vybraných státech byl proveden přepočet na jednoho obyvatele. Analýza ukázala, že největší částku vydávají obyvatelé Velké Británie. V porovnání s nimi Češi jenom 24 %. Ani odhad trendu spotřeby v roce 2007 nevyznívá pro nás příliš optimisticky. Očekává se, že výdaje se v České republice sice zvýší o 48,36 %, avšak v porovnání s obyvateli Velké Británie bude podíl činit jen 27,35 %. Přehled o prodeji řezaných květin ve vybraných státech uvádí tab. č. 1.

Ceny řezaných květin

Ceny řezaných květin se mění v průběhu roku v závislosti na ročním období a zemích odkud jsou dováženy. Jednotkové ceny mají vrcholy na začátku a na konci roku, i když její výše podle druhů je rozdílná. Největší výkyvy cen jsou u gerber, chryzantém a růží. Způsobuje to obliba a tím vysoká poptávka, neklesající ani v průběhu letních měsíců, kdy je všeobecně nižší poptávka po řezaných květinách v důsledku zájmového pěstování květin. Z obchodního hlediska je významná komparace průměrných cen jednotlivých druhů květin podle ročních období. Údaje obsahuje tab. č. 2.

Tab. č. 1: Prodej řezaných květin ve vybraných státech

Země	Rok 2002	Rok 2007	Odhad růstu 2002 - 2007	Prodej na jednoho obyvatele v EUR		Pořadí zemí podle prodeje na jednoho obyvatele	
	mil. EUR			2002	2007	2002	2007
Velká Británie	2 400	3 070	27,9	40,15	51,36	1	1
Německo	3 090	3 090	0	37,49	37,49	2	4
Itálie	1 905	2 105	10,5	32,81	36,19	3	5
Francie	1 959	2 272	16	32,42	37,6	4	3
Irsko	119	160	34,1	29,98	40,31	5	2
USA	7 396	9 001	21,7	25,24	30,72	6	6
Španělsko	776	1 041	34,1	19,26	25,84	7	7
Maďarsko	126	186	48	12,56	18,54	8	8
Česká republika	97	144	48,9	9,47	14,05	9	9
Rusko	417	1 105	165	2,9	7,69	10	10
Celkem	18 285	22 174	x	x	x	x	x

Pramen: *Zahradaweb – Borovská Milada*

Tab. č. 2: Komparace průměrných cen řezaných květin v Kč/kus v zimním a letním období

Rok	měsíce	karafiát	růže	chryzantéma	gerbera
2002	1 – 5	17,19	43,92	.	.
	6 – 9	16,77	39,23	29,40	24,85
2003	1 – 5	17,28	44,32	37,20	34,25
	6 – 9	17,01	38,70	31,49	27,82
I₂₀₀₂ (6-9)/(1-5)	×	97,55	89,32	×	×
I₂₀₀₃ (6-9)/(1-5)	×	98,43	87,31	84,66	81,22

Pramen: ČSÚ a vlastní výpočty

Z údajů tab. č. 2 můžeme zobecnit:

- 1) až na růže byla cena v letních měsících roku 2003 vyšší než v roce 2002,
- 2) nejmenší pokles průměrných cen v letních měsících zaznamenává karafiát. V roce 2002 snížení činilo 2,45 %, v roce 2003 jenom 1,57 %. Zjištěné ceny dokládají vyrovnanou poptávku trhu a stálou oblibu po této květině.

Cena růže poklesla v letních měsících roku 2002 o 10,68 %, v roce 2003 se pokles zvýšil na 12,69 %. Největší pokles průměrné ceny v letních měsících byl zaznamenán u gerbery (18,78 %) a u chryzantém (15,34 %). Variabilitu průměrné ceny chryzantémy si vysvětlujeme přetrvávající tradicí omezeného použití této květiny, u chryzantém pak tím, že doposud ještě nenastala adekvátní poptávka po této květině.

Ceny dovážených řezaných květin se ve většině případů odvíjí od cen na obchodních burzách. Mezi nejvýznamnější květinové burzy se v Nizozemsku řadí VBA Aalsmeer, FLORA Holland v Německu Naaldwijk a VBA/VBN v Porýní. Ceny se zvyšují i na dvojnásobek původní ceny, zvláště v období koncentrované poptávky, což jsou různé svátky (Valentýn, Den matek, Velikonoce) a další významné společenské události.

DISKUZE

Obchodní bilance a obrat zahraničního obchodu s řezanými květinami

Celková obchodní bilance všech druhů řezaných květin v letech 2002 – 2004 je pasivní částkou 2 605 003 tis. Kč. Index úrovně záporného salda se z původních 843 017 tis. Kč zvýšil o 6,72 %. Je příznivé, že export vykázal vzrůstající dynamiku (13,20 %), což však nemělo podstatný vliv na snížení schodku obchodní bilance. Export se na obratu podílil pouze 1,08 % z mezními hodnotami 1,05 % v roce 2002 a 1,12 % v roce 2004. Export směřoval hlavně na Slovensko, do Německa a Polska. Dosažené výsledky uvádí tabulka č. 3.

Tab. č. 3: Obchodní bilance a obrat v letech 2002 – 2004

Rok	tis. Kč				Podíl exportu na obratu v %
	Export	Import	Saldo	Obrat	
2002	9 066	852 083	-843 017	861 149	1,05
2003	9 681	871 927	-862 246	881 608	1,10
2004	10 263	910 003	-899 740	920 266	1,12
Celkem	29 010	2 634 013	-2 605 003	2 663 023	1,09
Nárůst 2004 - 2002	1 197	57 920	-56 723	59 117	×
Index 2004/2002 (%)	113,20	106,79	106,73	106,86	×

Pramen: ČSÚ a vlastní výpočty

Na vysokém záporném saldu se podílí všechny druhy květin. Nevyšší výpadek zaznamenaly ostatní květiny, podle celní statistiky nedefinované druhy. Za nimi jsou růže, s podílem 28,68 %, zatímco ostatní květiny 42,87 %. Pokud provedeme přepočtení salda růží na saldo ostatních květin, potom by se mohlo zvýšit na 751 594 tis. Kč. To znamená, že by u růží vznikla větší ztráta o 2 157 tis. Kč. Obchodní bilancí jednotlivých druhů květin obsahuje tabulka číslo 4.

Tab. č. 4: Obchodní bilance a obrat jednotlivých druhů řezaných květin v letech 2002 - 2004

Květiny	Export		Import		Saldo	Obrat	Podíl exportu na importu v %
	tis. Kč	%	tis. Kč	%			
Růže	6 245	21,53	755 682	28,69	-749 437	761 927	0,83
Karafiáty	2 300	7,93	308 776	11,72	-306 476	311 076	0,74
Orchideje	490	1,69	133 668	5,07	-133 178	134 158	0,37
Gladioly	30	0,10	7 994	0,30	-7 964	8 024	0,38
Chryzantémy	2 363	8,15	267 053	10,14	-264 690	269 416	0,88
Ost. květiny	6 154	21,21	1 129 392	42,88	-1 123 238	1 135 546	0,54
Poupata	11 428	39,39	31 448	1,19	-20 020	42 876	36,34
Celkem	29 010	100,00	2 634 013	100,00	-2 605 003	2 663 023	1,10

Pramen: ČSÚ a vlastní výpočty

Výsledky obchodu podle zemí

Květiny se dovážely celkem z 52 zemí v roce 2002, 61 zemí v roce 2003 a 56 zemí v roce 2004. V první čtvrtletí roku 2005 byly květiny dovezeny z 34 zemí. Nejvýznamnějším obchodním partnerem je Nizozemsko s 75,03 %, v roce 2002 a 80,58 % v roce 2004.

Následuje Kolumbie s 8,11 %, dále Thajsko, Slovensko, Německo, Ekvádor a Izrael. Květiny jsme dovezli i z Japonska, z Pobřeží Slonoviny, USA, Mauricia, Malediv, Malavi, Keně, Srí Lanky, Tanzánie a dalších pro nás vzdálených zemí. Výsledky obchodu z nejdůležitějšími zeměmi uvádí tabulka číslo 5.

Tab. č. 5: Výsledky obchodu s řezanými květinami s nejdůležitějšími zeměmi za 2002 - 2004

Země	OBRAT		IMPORT		EXPORT
	tis. Kč	%	tis. Kč	%	tis. Kč
Nizozemsko	2076132	77,96	-2076132	78,82	
Kolumbie	203535	7,64	-203535	7,73	
Thajsko	64766	2,43	-64766	2,46	
Ekvádor	68424	2,57	-68424	2,60	
Slovensko	54666	2,05	-36602	1,39	18064
Německo	34657	1,30	-24367	0,93	10290
Izrael	41556	1,56	-41556	1,58	
Keňa	30104	1,13	-30104	1,14	
Španělsko	6097	0,23	-6097	0,23	
Indie	3371	0,13	-3371	0,13	
Itálie	6794	0,26	-6794	0,26	
Jihoafrická rep.	5643	0,21	-5643	0,21	
Zimbabwe	6114	0,23	-6114	0,23	
USA	2706	0,10	-2706	0,10	
Turecko	6449	0,24	-6449	0,24	
Polsko	4395	0,17	-4321	0,16	74
Čína	2347	0,09	-2347	0,09	
Etiopie	1532	0,06	-1532	0,06	
Součet	2619288	98,36	-2590860	98,36	28428
Celkem	2663023	100,00	-2634013	100	29010
Rozdíl	43735	1,64	-43153	1,64	582

Pramen: ČSÚ a vlastní výpočty

ZÁVĚR

Obchod s květinami tvoří z hlediska hodnoty našeho celkového dovozu zanedbatelnou část. Pro svoje vlastnosti jsou květiny nezastupitelné ve vytváření estetického životního prostředí. Z tohoto hlediska je obchod s květinami významný a stále se bude rozšiřovat. Možnosti rozšiřování jsou především v nově přijatých zemích Evropské unie. Souběžně s tím, se očekává zvyšování importu ve státech původní 15, zejména ve změně sortimentu ve prospěch květin vyšších cenových skupin.

LITERATURA

- [1] BUCHTOVÁ, I, DRAŠNAROVÁ, Z. *Situační a výhledová zpráva : Okrasné rostliny*. Praha : MZe ČR, 2003. ISBN 80-7084-253-9.
- [2] KOPEC, K. *Péče o jakost řezaných květů*. 1. vyd. Brno : Skripta MZLU, 1998. 82 s. ISBN 80-7157-308-6.
- [3] KUBÍŠTA, V. a kol. *Mezinárodní ekonomické vztahy*. 1. vyd. Praha : HZ Editio spol. s r. o., 1999. 378 s. ISBN 8086009-29-7.

- [4] TVRDONĚ, O. *Studijní materiál k závěrečné bakalářské zkoušce pro 3. ročník Management obchodní činnosti*. Brno, 2004. 21 s. Dostupný z http://old.mendelu.cz/~market/edu/statni_zk/velvys.doc.
- [5] *Encyklopedie Diderot*, Diderot Praha, 1999, ISBN 80-902555-2-3
- Internetové zdroje
- [6] BOROVSÁ, M. *Spotřeba řezaných květin a hrnkových rostlin stále roste* [online], 2004, [cit. 3. 9. 2004] Dostupné z <http://zahradaweb.cz/projekt/clanek.asp?pid=2&cid=2688>
- [7] BOROVSÁ, M. *Jaký bude květinářský obchod v roce 2004?* [online], 2004, [cit. 11. 8. 2004] Dostupné z <http://www.zahradaweb.cz/projekt/clanek.asp?pid=2&cid=2609>
- [8] *Český statistický úřad*, Praha, dostupný z <http://dw.czsu.cz>

Adresa:

Ing. Radmila Presová, Bc. Lenka Milostná, Ústav marketingu a obchodu, Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně, Zemědělská 1, 613 00 Brno, Česká republika, Tel.: 0042 0545 132 328-9.